

RIJKSMIDDELEN NATIONAAL PROGRAMMA LEEFBAARHEID EN VEILIGHEID

Februari 2024

Inleiding

Over dit document

In juli 2022 is het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid gelanceerd. Met dit programma zet het Rijk de eerste stappen voor een langjarige inzet om samen met gemeenten en andere lokale partijen de leefbaarheid en veiligheid in twintig zogenaamde focusgebieden (negentien steden) weer op orde te krijgen en de bewoners weer perspectief te bieden. Zuidoost en Nieuw-West zijn twee van de twintig gebieden. Dit betekent niet dat middelen van het programma specifiek zijn voorbehouden aan deze twintig gebieden. Per regeling kan dit verschillen. Per regeling bekijken we daarom op welke wijze Amsterdam gebruik kan maken van de middelen (Zuidoost en/of Nieuw-West en/of Noord of de hele stad).

Met dit programma investeren verschillende ministeries om de stapeling van problemen aan te pakken. Zo wordt er geïnvesteerd in betere volkshuisvesting, het voorkomen van jeugdcriminaliteit en de aanpak van armoede en schulden. Ook wordt er geïnvesteerd in het verbeteren van de onderwijskwaliteit en de versterking van scholen met veel leerachterstanden.

Leeswijzer

In dit document geven we een overzicht van de verschillende maatregelen uit het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid die (financieel) relevant zijn voor de integrale aanpakken in Zuidoost, Nieuw-West en Noord. Dit document is een geactualiseerde versie van het document dat in de raadscommissie Stadsontwikkeling van 11 januari 2023 is geagendeerd. We gaan in op de plannen van departementen voor een integrale werkwijze en de zeven meest relevante regelingen. Ook geven we een overzicht van de bedragen die tot nu toe zijn toegekend. De bijlage bevat een overzicht van de financiële middelen die gerelateerd zijn aan het programma en een overzicht van links voor meer informatie per regeling.

De vijf betrokken departementen werken aan een integrale werkwijze, waaronder integrale financiering

Het Rijk en gemeenten verkennen samen een plancyclus die bijdraagt aan een integrale gebiedsgerichte aanpak en die de inhoudelijke samenwerking tussen departementen en gemeenten in de toekomst kan versterken. Hierbij zijn vijf ministeries betrokken: de ministeries van BZK, SZW, OCW, VWS en JenV.

Toegepast op de twintig stedelijke focusgebieden:

- wordt toegewerkt naar een meer integrale financiering, waarbij een start wordt gemaakt met pilots voor het bundelen van regelingen
- worden de mogelijkheden verkend om administratieve lasten te verminderen in de aanvraagprocedure, de monitoring en de verantwoording.

SPUK kansrijke wijk

De ministeries van BZK, SZW, OCW en VWS hebben voor de twintig focusgebieden een aantal financiële regelingen gebundeld in een interdepartementale specifieke uitkering (SPUK) voor de jaren 2023, 2024 en 2025. De uitkering heeft betrekking op zes hoofdthema's:

1. Preventie van armoede en schulden
2. Veerkracht en weerbaarheid
3. Re-integratie
4. School en omgeving
5. Ontwikkeling van het jonge kind
6. Gezonde leefomgeving

Deze regeling wordt toegelicht op sheet 9. De middelen voor School en omgeving kunnen worden aangevraagd door scholen via een aparte subsidieregeling (sheet 8) of door gemeenten via de Regeling kansrijke wijk.

1. Volkshuisvestingsfonds

Toelichting regeling

Omschrijving

Het Volkshuisvestingsfonds is bedoeld voor woningverbetering (renovatie en verduurzaming), transformatie van vastgoed naar woningen, sloop/nieuwbouw en inponing (verwerving voor herstructurering). Daarnaast kan een bijdrage worden gevraagd voor de inrichting van de openbare ruimte, kleinschalige maatschappelijke voorzieningen en projectkosten.

Verdeling gelden

Via aanvraagprocedure

Beschikbaar budget

Het bedrag voor de derde tranche is € 175 miljoen inclusief BTW. Voor de vierde tranche in 2024 is minstens €118 miljoen beschikbaar.

Afbakening

Aanvragen uit de twintig focusgebieden voor de derde tranche krijgen extra punten in de beoordeling.

Planning

Een aanvraag voor de derde tranche kan worden ingediend uiterlijk op 11 maart 2024. Het loket voor de vierde tranche 2024 gaat open van 1 juni tot 1 oktober 2024.

Relevantie Amsterdam

Tot nu toe toegekend

Het Rijk heeft in 2021 € 41 miljoen toegekend aan Zuidoost vanuit de eerste tranche van het Volkshuisvestingsfonds. Eind 2023 heeft het Rijk € 28 miljoen toegekend aan Nieuw-West vanuit de tweede tranche.

Relevantie voor Zuidoost, Nieuw-West en Noord

Voor de derde tranche onderzoeken we of een aanvraag vanuit Amsterdam mogelijk is.

Aanvrager

Gemeente Amsterdam (in samenwerking met woningcorporaties)

2. Woningbouwimpuls

Toelichting regeling

Omschrijving

Gemeenten kunnen een beroep doen op de Woningbouwimpuls voor het versnellen van de bouw, het vergroten van het aantal nieuwbouwwoningen in een project of het vergroten van de betaalbaarheid van die woningen voor starters en mensen met een middeninkomen.

Verdeling gelden

Via aanvraagprocedure

Beschikbaar budget

€ 400 miljoen in de periode 2023 – 2026

Afbakening

Gemeenten (niet beperkt tot de twintig focusgebieden)

Planning

Gemeenten konden projecten tot 12 februari 2024 aanmelden voor de zesde tranche van de regeling. De uitslag van de zesde tranche volgt voor de zomer.

Relevantie Amsterdam

Tot nu toe toegekend

In 2021 is vanuit de derde tranche financiering toegekend voor Zuidoost (Gaasperdam, 2.261 woningen) en voor Nieuw-West (Röellbuurten, 1.653 woningen).

In december 2022 is bekend geworden dat het Rijk vanuit de vierde tranche € 28,4 miljoen besteedt aan drie woningprojecten in Amsterdam. Amsterdam krijgt € 8,9 miljoen voor 3.313 woningen in de Bijlmer, € 9,1 miljoen voor 1.625 woningen in Osdorp en € 10,4 miljoen voor 4.121 woningen in het Hamerkwartier. De bouw start in 2025.

De gemeente Amsterdam heeft geen middelen aangevraagd voor de vijfde tranche.

Relevantie voor Zuidoost, Nieuw-West en Noord

Voor de zesde tranche is een aanvraag ingediend voor Weespertrekvaart Oost. Voor de vijfde en zesde tranche is voor Zuidoost, Nieuw-West en Noord bekeken of er projecten voldeden aan de voorwaarden van de Woningbouwimpuls. Dit bleek niet het geval. Er was geen publiek tekort conform de voorwaarden van de Woningbouwimpuls en daarmee geen kansrijke businesscase.

Aanvrager

Gemeente Amsterdam

3. Nationaal Isolatieprogramma

Toelichting regeling

Omschrijving

Het doel van het Nationaal Isolatieprogramma is om 2,5 miljoen woningen te isoleren in de periode tot en met 2030. Het programma bestaat uit vier actielijnen. Een van de actielijnen is de isolatie van 750.000 koopwoningen via gemeenten (lokale aanpak).

Verdeling gelden

Via aanvraagprocedure

Beschikbaar budget

In de eerste tranche voor 2023 en 2024 is bijna € 307 miljoen beschikbaar voor 210.000 koopwoningen (€ 1.460 per woning). Daarnaast wil het kabinet € 119 miljoen extra beschikbaar stellen voor kwetsbare dorpen en wijken (€ 330 tot € 1.050 extra per woning).

Afbakening

De regeling Lokale Aanpak Isolatie is bedoeld voor alle gemeenten. Bepaalde gemeenten (waaronder stedelijke focusgebieden) ontvangen extra middelen.

Planning

Voor de eerste tranche konden middelen uiterlijk op 31 oktober 2023 worden aangevraagd.

Relevantie Amsterdam

Tot nu toe toegekend

Voor de eerste tranche van de lokale aanpak heeft het Rijk € 3,5 miljoen toegekend voor 2.378 woningen. Verder ontvangt Amsterdam bijna € 1,4 miljoen vanuit de extra middelen voor kwetsbare dorpen en wijken.

Relevantie voor Zuidoost, Nieuw-West en Noord

De middelen van het Rijk worden ingezet voor een vangnetregeling vanaf 2024, als onderdeel van het Amsterdams Isolatieoffensief. De regeling is bedoeld voor woningeigenaren in slecht geïsoleerde huizen met onvoldoende middelen om hun woning te verduurzamen. In Zuidoost, Nieuw-West en Noord worden bewoners zo goed mogelijk geïnformeerd over deze vangnetregeling.

Aanvrager

Gemeente Amsterdam

Middelen energiefixers

Het kabinet heeft in 2023 € 35 miljoen toegekend voor de inzet van energiefixers in de twintig focusgebieden (€ 2,3 miljoen voor Zuidoost, € 3,9 miljoen voor Nieuw-West), aanvullend op de middelen voor energiearme huishoudens voor alle gemeenten (€ 150 miljoen). In Amsterdam worden de middelen ingezet vanuit het Isolatieoffensief.

4. Preventie met gezag

Toelichting regeling

Omschrijving

Het kabinet wil jongeren in kwetsbare wijken meer perspectief en veerkracht bieden, om te voorkomen dat zij in de criminaliteit belanden of daar verder in afglijden. Dit doet het kabinet met structurele middelen voor de preventieve aanpak van ondermijning en middelen voor de preventieve aanpak van jeugdcriminaliteit. Hiermee geeft het kabinet vorm aan een domeinoverstijgende en gebiedsgerichte aanpak 'Preventie met gezag'.

Verdeling gelden

Via aanvraagprocedure

Beschikbaar budget

€ 60 miljoen in 2022, oplopend naar € 143 miljoen vanaf 2025.

Afbakening

De middelen zijn beschikbaar voor 27 gemeenten, waaronder de negentien gemeenten met een stedelijk focusgebied.

Planning

De gemeenten met een stedelijk focusgebied hebben een aanvraag ingediend in 2022 of 2023. De middelen voor Preventie met gezag zijn of worden toegekend.

Relevantie Amsterdam

Tot nu toe toegekend

Vanuit Amsterdam hebben we in 2022 een aanvraag ingediend voor Zuidoost en Nieuw-West. Amsterdam krijgt een bijdrage voor beide stadsdelen samen, in eerste instantie voor de periode 2023 – 2026. Daarnaast ontvangt Amsterdam een bedrag incidenteel per jaar voor de periode 2023 – 2026. Het totale bedrag voor de periode van 2023 – 2026 voor beide stadsdelen samen is ruim € 36 miljoen.

Aanvrager

Gemeente Amsterdam, namens de betrokken partnerorganisaties

5. Programma School en omgeving

Toelichting regeling

Omschrijving

Het kabinet stimuleert en ondersteunt het verrijken van school en omgeving, te beginnen in wijken en op scholen waar de nood het hoogst is. Coalities zijn lokale samenwerkingsverbanden van scholen, gemeenten en maatschappelijke organisaties.

Verdeling gelden

Via aanvraagprocedure

Beschikbaar budget

Voor de schooljaren 2023 – 2024 en 2024 – 2025 is in totaal een bedrag beschikbaar van € 563 miljoen.

Afbakening

De subsidie is bedoeld voor bestaande coalities en voor scholen die dit het hardst nodig hebben; 5% van alle leerlingen op scholen met de hoogste onderwijsachterstandsscores.

Planning

Coalities/scholen die in 2023 geen subsidie hebben aangevraagd, kunnen dit alsnog doen tijdens de tweede aanvraagronde van 1 tot en met 30 april 2024.

Relevantie Amsterdam

Tot nu toe toegekend

Voor het schooljaar 2022 – 2023 hebben enkele coalities van scholen in Zuidoost, Nieuw-West en Noord middelen ontvangen voor het verrijken van school en omgeving.

Voor de schoolperiode 2023 – 2025 kent het Rijk ruim € 5 miljoen toe aan 21 scholen in Zuidoost, bijna € 11 miljoen aan 16 scholen in Nieuw-West en ruim € 4 miljoen aan 10 scholen in Noord. Deze bedragen hebben betrekking op de gehele schoolperiode 2023 – 2025. Deze bedragen zijn een indicatie en vallen mogelijk hoger uit.

Relevantie voor Zuidoost, Nieuw-West en Noord

Coalities en scholen in Zuidoost, Nieuw-West en Noord die voldoen aan de criteria en nog geen aanvraag hebben ingediend in 2023, kunnen middelen aanvragen voor 2024– 2025.

Aanvrager

Coalitie van scholen, gemeenten en andere lokale partijen. Coalities in de twintig stedelijke focusgebieden konden middelen aanvragen via de SPUK kansrijke wijk (zie volgende sheet) of via de Subsidieregeling School en omgeving 2023 – 2025. In Amsterdam hebben coalities middelen aangevraagd via de Subsidieregeling School en omgeving 2023 – 2025.

6. SPUK kansrijke wijk

Toelichting regeling

Omschrijving

De ministeries van BZK, SZW, OCW en VWS hebben voor de twintig focusgebieden een aantal financiële regelingen gebundeld in een interdepartementale SPUK kansrijke wijk voor de jaren 2023, 2024 en 2025. De uitkering heeft betrekking op zes hoofdthema's: preventie van armoede en schulden; veerkracht en weerbaarheid; re-integratie; school en omgeving; ontwikkeling van het jonge kind; gezonde leefomgeving.

Verdeling gelden

Via aanvraagprocedure

Beschikbaar budget

De betrokken ministeries stellen circa € 256 miljoen beschikbaar voor de SPUK kansrijke wijk in 2023, 2024 en 2025.

Afbakening

De middelen zijn specifiek bedoeld voor de twintig focusgebieden.

Planning

De twintig gebieden konden uiterlijk op 30 september 2023 een aanvraag indienen. De uitslag is eind 2023 bekend gemaakt.

Relevantie Amsterdam

Tot nu toe toegekend

Vanuit Amsterdam is een aanvraag ingediend voor Zuidoost en Nieuw-West. De aanvraag voor 2023 is toegekend.

Relevantie voor Zuidoost, Nieuw-West en Noord

De regeling is voorbehouden aan de twintig focusgebieden. Voor Zuidoost is een bedrag van ruim € 8 miljoen beschikbaar; voor Nieuw-West een bedrag van € 12 miljoen. Deze bedragen zijn exclusief de middelen voor School en omgeving. De toekenning voor 2024 en 2025 volgt later.

Aanvrager

Gemeente Amsterdam. Voor het thema 'school en omgeving' hebben coalities/scholen in Amsterdam middelen aangevraagd via de Subsidieregeling School en omgeving 2023 – 2025 (zie vorige sheet).

7. Regio Deals

Toelichting regeling

Omschrijving

In de Regio Deals werken Rijk en regio samen aan een betere woon-, werk- en leefomgeving voor bewoners en ondernemers in de regio.

Verdeling gelden

Via aanvraagprocedure

Beschikbaar budget

Het kabinet heeft in totaal € 900 miljoen gereserveerd voor de Regio Deals. Voor de vijfde ronde Regio Deals (2024) is een bedrag van € 384,6 miljoen gereserveerd, daarnaast dragen regio's zelf ook financieel bij.

Afbakening

Gemeenten, provincies, kennis- en culturele instituten, ondernemers en maatschappelijke organisaties maken samen een integrale aanpak.

Planning

Later in 2024 zal – naar verwachting – een zesde ronde volgen.

Relevantie Amsterdam

Tot nu toe toegekend

In 2019 is de Regio Deal ZaanIJ gesloten tussen het Rijk, de provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Zaanstad en Oostzaan. De totale investering bedraagt € 15 miljoen; het Rijk draagt € 7,5 miljoen bij.

Voor de vierde ronde heeft het Rijk in 2023 € 20 miljoen toegekend aan de Regio Deal ZaanIJ Groen en Meedoen. De Regio Deal ZaanIJ Groen en Meedoen is een partnerschap tussen het Rijk, de gemeenten Amsterdam, Zaanstad en Oostzaan en de provincie Noord-Holland ter bevordering van de brede welvaart van bewoners in het gebied.

In februari 2024 is bekend geworden dat Zuidoost € 20 miljoen ontvangt van het Rijk voor de Regio Deal Zuidoost. Voor deze Regio Deal is een langetermijnaanpak uitgewerkt in het kader van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. Met deze propositie wil Amsterdam-Zuidoost aanvullend inzetten op het doorbreken van achterstelling in die buurten waar de problemen het grootst zijn.

Aanvrager

Gemeente Amsterdam samen met andere partijen.

Overzicht toegekende rijksmiddelen per gebied

Zuidoost

- Volkshuisvestingsfonds: € 41 miljoen
- Woningbouwimpuls derde tranche: 2.261 woningen (Gaasperdam)
- Woningbouwimpuls vierde tranche: € 8,9 miljoen voor 3.313 woningen (Bijlmer)
- Energiefixers: € 2,3 miljoen
- Preventie met gezag: ruim € 36 miljoen voor Zuidoost en Nieuw-West samen voor 2023 – 2026
- School en omgeving 2022 – 2023 : enkele coalities
- School en omgeving 2023 – 2025: ruim € 5 miljoen voor 21 scholen¹
- SPUK kansrijke wijk: ruim € 8 miljoen
- Regio Deal Zuidoost: € 20 miljoen

Nieuw-West

- Volkshuisvestingsfonds: € 28 miljoen
- Woningbouwimpuls derde tranche: 1.653 woningen (Röellbuurten)
- Woningbouwimpuls vierde tranche: € 9,1 miljoen voor 1.625 woningen in Osdorp
- Energiefixers: € 3,9 miljoen
- Preventie met gezag: ruim € 36 miljoen voor Zuidoost en Nieuw-West samen voor 2023 – 2026
- School en omgeving 2022 – 2023: enkele coalities
- School en omgeving 2023 – 2025: bijna € 11 miljoen voor 16 scholen¹
- SPUK kansrijke wijk: € 12 miljoen

Noord

- Woningbouwimpuls vierde tranche: € 10,4 miljoen euro voor 4.121 woningen (Hamerkwartier)
- School en omgeving 2022 – 2023: één coalitie in vijf stadsdelen, onder andere in Noord
- School en omgeving 2023 – 2025: ruim € 4 miljoen voor 10 scholen¹
- Regio Deal ZaanIJ Groen en Meedoen: € 20 miljoen

¹ Deze bedragen hebben betrekking op de gehele schoolperiode 2023 – 2025. De bedragen zijn een indicatie. Het kan zijn dat de definitieve bedragen hoger uitvallen. Een aantal scholen ontvangt mogelijk in 2024 een hoger bedrag dan in 2023. Ook zijn er scholen die in 2023 geen subsidie hebben aangevraagd maar mogelijk wel in 2024 een aanvraag doen.

BIJLAGEN

1. Bestedingen over de jaren
2. Links voor meer informatie per regeling

Bestedingen over de jaren

Uitgaven in miljoenen	2022	2023	2024	2025	2026	Structureel
VRO						
Woningbouwimpuls (10 x 100 miljoen)		100	100	100	100	
Volkshuisvestingsfonds (4 x 150 miljoen)		150	150	150	150	
JenV						
Preventie met gezag	60	138	149	143	143	143
OCW						
Versterken onderwijskwaliteit	500	600	1.000	1.000	1.000	1.000
Kansengelijkheid	200	300	900	1.000	1.000	1.000
Investeren in goede leraren en schoolleiders	800	800	800	800	800	800
SZW						
Envelop arbeidsmarkt, armoede en schulden		12	4	4		
Verhoging leeftijd kostendelersnorm		64	64	65	66	74
BZK						
Regio Deals	50	250	300	300		
EZK/Klimaat						
Nationaal isolatieprogramma			180	360	562	
Verduurzaming maatschappelijk vastgoed			100	330	464	
VWS						
Stimuleren van wooncombinaties		10	20	30	40	50
Woon-zorgcombinaties	38	75	88	100		
Dak- en thuislozen	65	65	65	65	65	65
Preventieakkoord	60	60	60	60		
Stimuleren sport en bewegen	25	25	25	25	25	25
Kansrijke start	10	23	23	23	23	23
Totaal	1.807	2.672	4.028	4.555	4.438	3.180

Bron: Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2022

Links voor meer informatie per regeling

Overzicht regelingen met link

1. Volkshuisvestingsfonds. Meer informatie: [Volkshuisvestingsfonds | Home | Volkshuisvesting Nederland](#).
2. Woningbouwimpuls. Meer informatie: [Woningbouwimpuls | Home | Volkshuisvesting Nederland](#).
3. Nationaal Isolatieprogramma. Meer informatie: [Nationaal Isolatieprogramma | Home | Volkshuisvesting Nederland](#).
4. Preventie met gezag. Meer informatie: [Kamerbrief over brede preventieaanpak georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit](#).
5. Programma School en omgeving. Meer informatie: [School en Omgeving | Gelijke kansen \(gelijke-kansen.nl\)](#).
6. SPUK kansrijke wijk. Meer informatie: [SPUK kansrijke wijk | Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid | Home | Volkshuisvesting Nederland](#).
7. Regio Deals. Meer informatie: [Regio Deals | Rijksoverheid.nl](#).